

Neurologstatus

Kristin Samuelsson

Specialistläkare, neurologiska kliniken Huddinge

130319

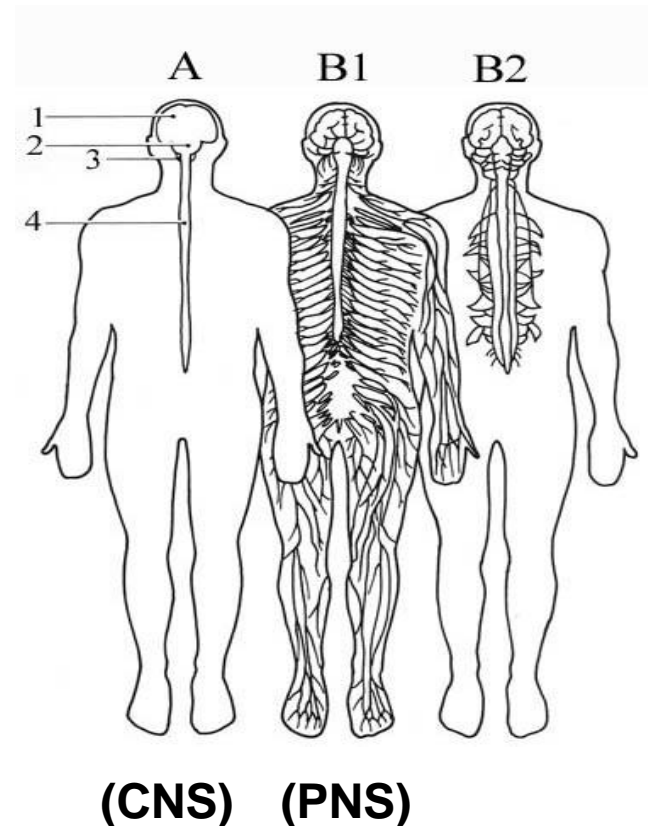
Vad skall utvärderas?

1) Centrala nervsystemet (CNS)

- Hjärnan
- Ryggmärgen

2) Perifera nervsystemet (PNS)

- Perifera nerver
- Kranialnerver (II-XII)

Vad ingår i ett rutinnervstatus?

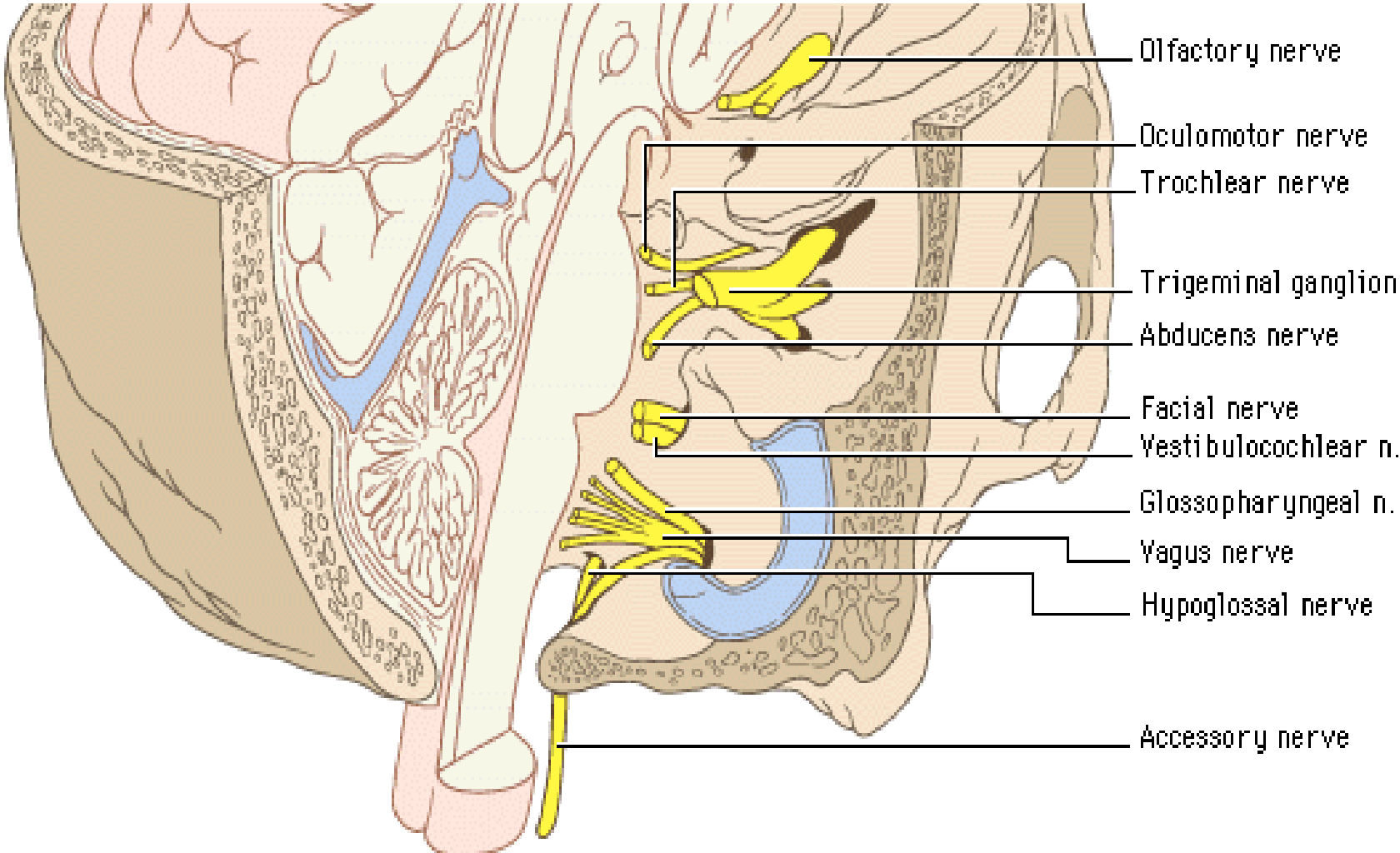
Utvärdering av:

- Högre cerebrala funktioner
- Kranialnerver
- Motoriska system
- Sensoriska system
- Balanssystem

Högre cerebrala funktioner

- Vakenhetsgrad (Vaken, slö, somnolent, medvetandesänkt)
  - Glasgow coma scale, 3-15 = djup koma-vaken, (ögonöppning, motorisk reaktion, svar på tilltal)
- Orienteringsgrad
  - Orientering till tid, rum, person och situation
- Tal
  - Dysartri – sluddrigt tal
  - Dysfasi – hittar ej ord

Kranialnerv

N. II , III, IV, VI

ÖGAT

Oculomotorius pares

N. II opticus   ögonbotten, synfält, (visus)

Ögonrörelser (nn. III, IV och VI)

N. III Oculomotorius   4/6 ögonmuskler, ffa ögats adduktion

N. IV Trochlearis   sänker det adducerade ögat

N. VI Abducens   Ögats abduktion

Pupillstorlek (n.III samt sympaticus) isokori=likstora pupiller

Ljusreaktion (n.III samt sympaticus) direkt och indirekt ljus

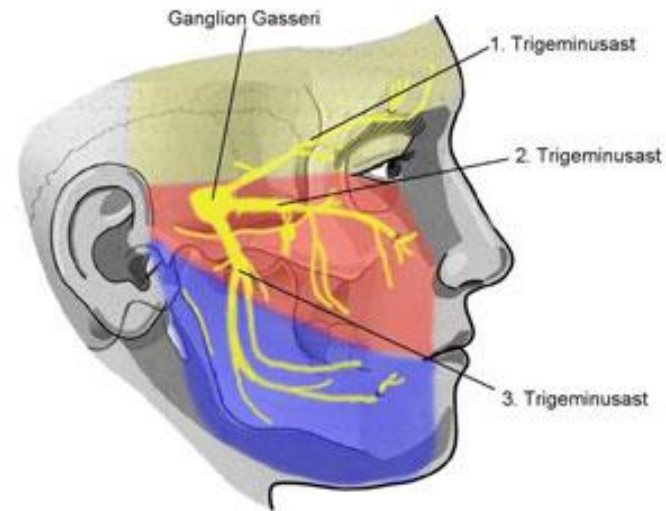
Ptos = hängande ögonlock

N. V, VII

ANSIKTET

N. V *N. Trigeminus – tre grenar*

Funktion: **Känsl i ansiktet**
(munslemhinna och främre delen av
tungan)

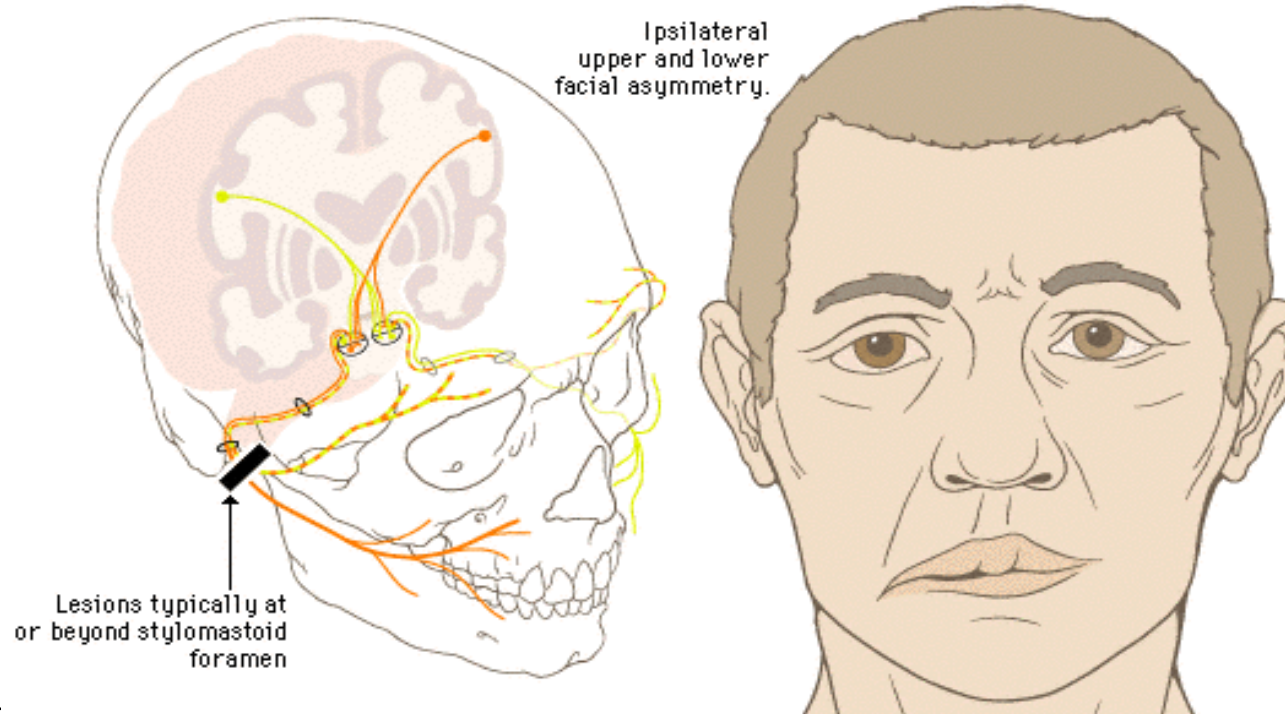
N VII *N. Facialis*

Funktion: **Ansiktsmotorik**
(smak främre delen av tungan)

N. VII

Störning ger:

- Hängande mungipa (**vid central och perifer facialispares**)
- Svårigheter att blunda (**vid perifer facialispares**)
- Utslätad pannmotorik (**vid perifer facialispares**)

N. VIII

N. Vestibulocochlearis

Funktion: impulser från innerörats cochlea- och bäggångssystem till hjärnstam

Störning ger:

- Hörselnedsättning
- Rotatorisk yrsel
- Nystagmus (testas i samb m ögonmotoriken)

N. IX + X

N. Glossofaryngeus och n. Vagus

Funktion: Svalgmotorik, (IX-känsl och smak i tungans bakre 1/3)

Störning ger:

- . Dysfagi (sväljningssvårighet)
- . Svalgasymmetri

N. XII

N. Hypoglossus

Funktion: Tungmotoriken

Vid skada på den perifera nerven ser man halvsidig tungatrofi och vid framåtsträckning devierar den åt den skadade sidan

Kranialnervfunktion- sammanfattning

- N. I.....Lukt
- N. II.....Visus, synfält**
- N. III.....Pupillstorlek, ljusreaktion, ögonrörelser**
- N. IV.....Drar ögat medialt nedåt
- N. V.....Känsl i ansiktet/munhålan, tuggning**
- N. VI.....Drar ögat lateralt**
- N. VII.....Ansiktsmimik, smak**
- N. VIII.....Hörsel, balans**
- N. IX.....Sväljning, smak**
- N. X.....Svalgmotorik, larynxmuskler,**
- N. XI.....Motorisk funktion (sternocleidomastoideus, trapezius)
- N. XII.....Tungans motorik**

Kranialnerver- hur och vilka testas i rutinstatus?

- N. I Lukt test
- N. II Ögonbottnar och synfält**
- N. III Ögonrörelser, pupillstorlek och ljusreaktion, ptos?**
- N. IV Ögonrörelser
- N. V Sensibilitet i ansiktet**
- N. VI Ögonrörelser**
- N. VII Ansiktsmotorik**
- N. VIII Hörsel, Nystagmus?**
- N. IX Svalgreflex, svalgasymmetri**
- N. X Svalgreflex, svalgasymmetri**
- N. XI Dra axlarna uppåt!
- N. XII Tungmotorik**

Undersökning av motoriska funktioner

Muskulatur och grov kraft

- Armkraft, proximalt och distalt (axelabduktion, fingerspretning)
- Armar-framåt-sträck ("Grassets test")
- Benkraft, proximalt och distalt
  - Resa sig från nigsittande
  - Tå/hälgång
  - "Omvänd" Barré.

(benlyft i liggande)

Reflexer

Senreflexer:

- Biceps, triceps, brakioradialis
- Patella, akilles

Primitiv reflex:

- Babinskis tecken
  1. saknas = tårna flekteras el rör sig inte alls
  2. föreligger = dorsalflexion av stortån, ofta förenad med spretning av övriga tår

Statusfynd vid motorisk dysfunktion i CNS vs. PNS

	CNS <u>Övre motorneuronskada</u>	PNS <u>Nedre motorneuronskada</u>
Muskeltonus	Stegrad-spastisk pares	Nedsatt – slapp pares
Senreflexer	Stegrade	Försvagade
Babinski	föreligger	saknas
Muskelatrofier	Nej	Ja

Undersökning av sensorisk funktion

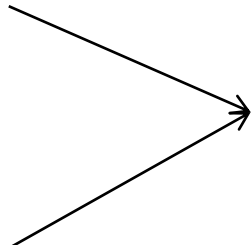
- Beröring - med handen eller bomullstuss
- **Smärta – nålstick**
- **Vibration - stämngaffel**
- Temperatur – metallyta tex stämngaffel =kyla

Vidare undersökning av motorik

- Observera:
  - Ofrivilliga rörelser
  - Avklädning (patientens motorik)
- Gångmönster
- Diadokokinesi – förmåga att snabbt växla mellan rörelser med motsatt riktning
- Finger-spel -finmotorik
- Tonus i hand- armbågsled och knäleder (spasticitet, rigiditet, paratoni)

Koordination - balans

- Finger-näsförsök (felpekning , intentionstremor)

- Hälsknäsförsök (felpekning, slingrighet)
- Rombergs prov
  - bålataxi – pat står bredbent
  - Cerebellär skada – ipsilateral falltendens

Rutinnervstatus

UNDER SAMTALET

Högre cerebrala funktioner

1. Påverkan på talet (dysartri, dysfasi)
2. Vb enkel screening avseende orientering, minne, spatial funktion, uppmärksamhetsstörning

Observera

3. Ofrivilliga rörelser
4. Ansiktsmotorik
5. Avklädning (patientens motorik)

Rutinnervstatus

STÅENDE

1. Gångmönster
2. Tå- hälgång
3. Rombergs prov
4. Finger-näsförsök
5. Nigsittning och uppresning

Rutinnervstatus

SITTANDE

1. Ögonbottnar (n. II)
2. Synfält (n.II)
3. Ögonrörelser (nn. III, IV, VI)
4. Nystagmus
5. Ptos
6. Pupillstorlek och ljusreaktion
7. Ansiktsmotorik (n.VII)

Rutinnervstatus

SITTANDE forts

8. Hörsel (n. VIII)

9. Svalgreflex, svalgasymmetri (nn. IX, X)

10. Tungmotorik (n. XII)

11. Diadokokinesi

12. Fingerspel

13. Armar framåt sträck ("Grassets test")

14. Muskelkraft i armar (fingerspretning och axelabduktion)

15. Reflexer i armar och ben

Rutinnervstatus

LIGGANDE

1. Sensibilitet för smärta och vibration (ansikte, distalt arm o ben)
2. ”Omvänd” Barré
3. Tonus i hand-, armbågs- och knäleder
4. Häl-knäförsök
5. Babinskis tecken

Var i journalen hamnar neurologstatus?

AT

Bla: Vakenhetsgrad, orienteringsgrad, grad av allmänpåverkan, psykomotorisk status, temp,

MOS

Hjärta

BT

Pulm

Buk

Neurol

EKG

Mitt personliga ”normala” akutneurologstatus

Likstora pupiller som reagerar ua för direkt och indirekt ljus.

Ögonmotoriken ua. Ingen nystagmus. Synfält ua.

Ögonbottenspegling – kan ej se ngt avvikande. Ansiktsmotorik ua. Sensibilitet för beröring och nålstick ua i ansikte, nedre och övre extremiteter. Armar- uppåt- sträck, finger-näs, diadokokinesi, häl-knä ua. Reflexer sidlika ordinära. Babinskis saknas. Grovkraft ua. Ej nackstyv. Romberg ua. Gång ua.